

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK budapesti kir. közjegyző.

KIADJA:

ORSZÁGOS EGYLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon 297—069.

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

Pulay József dr.: Megjegyzések a közjegyzői törvény új novellájának tervezetéhez, különös tekintettel a kinevezési előfeltételek kérdésére.

A kolozsvári kamara újra megalakult.

Közlemények.

Kinevezések.

Új felsőházi tag.

Halálozás.

A nyugdíjintézet ülése.

A budapesti kamara társas vacsorái.

Közjegyzőhelyettesek, jelöltek és az irodai személyzet újabb fizetési pótléka.

Közjegyzői hatáskör és díj magánmegbízási munkálatoknál.

A budapesti kamara egyetemi pályadíja.

Óvás elengedése a visszafoglalt délvidéki területeken.

Magyar-német jogsegély egyezmény.

A Társadalomtudomány.

Az Országos Magyar Sajtókamara.

Allásközvetítések.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Szerkesztői üzenetek.

Menekült erdélyi kir. közjegyző.

Megjegyzések a közjegyzői törvény új novellájának tervezetéhez, különös tekintettel a kinevezési előfeltételek kérdésére.

Irta: *Pulay József dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

A reform, amelyről hosszú évek óta annyi szó esett; amely körül, — bár még az idők méhében rejtőzött, — oly sokszor csaptak össze a szenvedélyek hullámai s amitől annyian féltek, de amiben még többen reménykedtek, — ime eljutott a megvalósulás szakába; a novella tervezete, átszűrve az igazságügyi kormányzat retortáján, immár a közjegyzői közvélemény asztalán fekszik. S ha az érzelmek, amiket első elolvasása kiváltott, nem egészen egységesek is: a tényt, hogy a kérdés végre elmozdult a holtpontról, bizonyosan az egész közjegyzői- és helyettesi kar egyhangú öröme fogadja.

Köztudomású, hogy a javaslat kamaraközi értekezlet elé kerül, amely azt mindenestre a legbehatóbban tárgyalás alá veszi és lesz gondja arra is, hogy észrevételei, aggodalmai a legfelsőbb forum elé jussanak. E sorok írója természetesen nem kíván jogot formálni arra, hogy a kar hivatalos képviselőjétől származó, tehát legilletékesebb állásfoglalásnak előbe vágjon, — még kevésbé arra, hogy azt bármely irányban befolyásolni törekedjék. Úgy érzi azonban, hogy ilyen sorsdöntő jelentőségű kérdésben, — amely, a remélt kódexet legalább ötven évre újból elődázván, — az intézmény egész jövőjének terhét viseli: a hallgatás épen olyan, ha nem nagyobb felelősség, mint a beszéd. Ez legyen magyarázata, vagy, ha úgy tetszik, mentsége a következő szerény soroknak.

* * *

A javaslat I. fejezete, amikor megállapítja a közjegyzői kinevezés kellékeit, az eddigi helyzettel szemben *szigorítást* jelent a 30 éves életkornak, mint minimális korhatárnak megállapítása, és a helyettesi szolgálati időnek két évről háromra való felemelése tekintetében;

ezzel szemben *tágítja* a kinevezés lehetőségét olyképen, hogy nem csupán helyettesi, ügyvédi, vagy bírói szolgálatot ír elő, hanem megalkotja a „bírói képesítéshez kötött állások betöltői“-nek eddig a törvényben ismeretlen kategóriáját.

Ha megfontoljuk, hogy a mai egyetemi tanulmányi rend, a joggyakorlat és a katonai szolgálat kötelező időtartama, valamint a három évi helyettesi, vagy négy évi egyéb szolgálat mellett 30 éves életkornak betöltése előtt a jövőben egyszerűen senki nem lehetne egyébként sem közjegyző, — meg kell állapítanunk, hogy a szigorítás jelentősége a gyakorlatban semmivel egyenlő;

de ilyen szigorítás ezenkívül a születendő új világrendben, amely — külföldi példák szerint, — nem életkort, nem fiatalságot, hanem egyedül jellemet és tehetséget néz, — nem is túlságosan indokolt.

Marad tehát, — szemben a közjegyzői közvélemény egyhangú óhajlásával, — a kellékek körének újszerű tágítása, amely olyan újabb, a dolog természeténél fogva kitünő összeköttetésekkel rendelkező elemek számára szabadítja fel a pályát, amelyeknek vetélkedésétől eddig tartani nem kellett;

és marad egy fájdalmas *negativum*: az a tény, hogy a kellő szakképzettség megszerzése a közjegyzői kinevezésnek a jövőben sem lesz előfeltétele.

Ez az a pont, amit én a javaslat legkiáltóbb hibájának érzek s egymagában is alkalmasnak tartok arra, hogy minden, a novellához fűzött várakozást meghiúsítson.

Nem csak azért, mert ismét meghiusul karunk jobbainak régi álma: egy hivatástudattól áthatott, a legkiválóbb magyar ifjából kikerülő, jövőjében biztosított s így minden erejét a közjegyzői intézmény fejlesztésének szentelő helyettesi kar, — viszont stabilizálódik a jelenlegi helyzet: életük alkonyára végtelenül lealázó küzdelmek után kinevezéshez jutó kitünő szakemberek, akiknek példája visszarettent minden, a pályára tévedő fiatal. Hanem elsősorban azért, mert a javaslat törvényté válása esetén a közjegyzői intézmény újból, esetleg örökre megmarad a magyar igazságügy mostohagyermekének; olyan hivatalnak, amit előbb meg kell szerezni, s azután várni, hogy Isten majd képességet és tudást ad hozzá.

Csodálatos és szinte érthetetlen jelenség, hogy amíg bárki megérti: a magyar királyi Kúria legkiválóbb bírása sem tudna egy pár cipőt megtalálni, holott ahhoz egy jó cipészsegéd négy elemi birtokában is kiválóan érthet;

amíg senkinek sem jut eszébe, hogy vakbelét mérnökkel operáltassa meg, viszont házát operaénekessel építtesse;

sőt: míg elővigyázatos, bármily egyszerű ember már ügyvédje megválasztásánál is gondosan ügyel arra, hogy polgári perét ilyen irányban jártas juristára bízza, de már komplikáltabb bűnüggyel lehetőleg tapasztalt kriminalistához forduljon;

addig a mai napig nem tudott köztudattá válni az az egyszerű tény, hogy a közjegyzőség épen olyan szakhivatás, mint bármi más; hogy tehát azt egyszer életében legalább alaposan meg kell *mindenkinek* tanulnia, később pedig állandóan fenntartania és fejlesztenie, különben menthetetlenül kontár marad a maga mesterségében.

Hogy a köztudatnak ez a merőben érthetetlen hiánya mit jelentett, milyen károkat okozott eddig, — azt minden szakember, sőt az is tudja, aki a bírói gyakorlatnak közjegyzői kártérítési ügyekkel foglalkozó részét figyelemmel kíséri. Aki pedig tudja, az lehetetlen, hogy ne kívánná ennek az állapotnak megszüntetését és intézményes biztosítását oly irányban, hogy a jövőben kivétel nélkül *mindenki*, aki közjegyző akar lenni, *előre* szerezzék meg a szükséges szaktudást és tegyen erről bizonyosságot, — ne pedig *utólag*, kliensei kárára és veszélyére, fegyelmi ügyek és kártérítési perek alakjában.

Ezt az intézményes biztosítást gondolkodó ember kétféleképen képzelheti el: kötelező gyakorlat kikötése, vagy kötelező szakvizsga útján. A javaslat mind a kettő felett hallgatással tér napirendre.

Nem vitás, hogy ideális megoldás egyedül a kötelező gyakorlat volna. Ennek előnyeit annyiszor elmondottuk már, hogy újabb ismétlés felesleges szófecsérlést jelentene.

Ez a legkivánatosabb megoldás, — kénytelen vagyok elismerni, — jelenlegi politikai viszonyaink között, a politizálás fogalmának mai értelmezése mellett elérhetetlennek látszik. Ezenkívül: bár ilyen esetet én magam még nem láttam, — elméletileg elképzelhető néha egy egy kivételes egyéniség, akitől, — bár vonzza a közjegyzői pálya, — nem lehet méltányosan megkivánni, hogy addigi pályáját átmenet nélkül otthagya csak azért, hogy a kötelező gyakorlatot megszerezze; aki tehát veszteséget jelentene a közjegyzői intézmény számára, ha a több éves kötelező gyakorlat miatt e pályától elriadna.

Azt azonban, hogy ha már új élethivatást választ, abba *előzetesen* beletanuljon és tudásáról kellő formák között bizonyosságot tegyen: mindenkítől, a legkiválóbbaktól is, sőt azoktól elsősorban, — feltétlenül el lehet várni. Erre szolgálna a *kötelező szakvizsga*.

Nem tudom, mi az oka annak, hogy a javaslat, ha már a kötelező gyakorlatot egyszerűen elejtette, nem gondoskodott szakvizsga alakjában annak legalább némi pótlásáról. Feltételezem azonban, hogy a javaslat szerkesztőit az az itt-amott már hallott megfontolás vezette, amely szerint az ügyvédi és bírói, — tehát legnehezebb és legmagasabb — vizsga *után* még egy külön vizsgát létesíteni nem volna célszerű és indokolt.

Ez a felfogás azonban szerény álláspontom szerint merőben téves.

Elsősorban téves azért, mert a két vizsga egymástól lényegében különbözik; az egyik *általános* jogismeretről, a másik egy *szakhivatás* zárt köréről ad számot; az egyiknek tárgya a *iurisprudentia*, a másiké az *ars notarialis*. Hogy mennyire az, mutatja az a köztudomású tény, amely szerint az *ars notarialis* az ügyvédi vizsgának ma nem is tárgya; a hagyatéki eljárásra vonatkozó kérdés feltétele pedig, — holott ez a vizsga tárgyai közé tartoznék, — a legritkább eset s ezért alig akad jelölt, aki annak csak egyszeri átolvasására is vesztegetné idejét. Az ügyvédi és bírói vizsga letétele tehát a közjegyzői szakvizsgát *feleslegessé nem teszi*.

De téves a fenti felfogás azért is, mert az ügyvédi és bírói vizsgát *kötelező gyakorlat* előzi meg, amely alatt a vizsgára készülő, — akár ügyvédjelölt, akár bírósági fogalmazó, — beletanul saját választott hivatásába, sőt, — az ügyvédi és bírói pálya összefüggése és állandó érintkezése folytán, — a másik hivatás legszükségesebb elemeit is feltétlenül elsajátítja.

A közjegyzői pálya azonban a másik kettőtől lényegében különbözik; emellett munkássága nem a fórumon folyik, mint azoké, hanem csendes iroda mélyén, ahova kívülálló nemcsak mindennap nem, de igen ritkán pillant be. Innét származik az az általunk naponta észlelt jelenség, hogy a közjegyzői munkakörrel, a közjegyzői szolgálat igénybevételének módjával és jelentőségével sokszor az ügyvédi és bírói kar legkiemelkedőbb tagjai sinesenek tisztában; s emellett mégis saját karuk kiváló egyéniségei lehetnek és maradhatnak, mert hiszen a közjegyzői hivatás ismerete sem az ügyvédi, sem a bírói pályán nem alapvető követelmény. Ez pedig annyit jelent, hogy az *ars notarialis* a legjobb bírónak, vagy a legkiválóbb ügyvédnek is, ha közjegyzői ambíciókat táplál, külön és alaposan *meg kell tanulnia*; mert a mai helyzet, amikor a kinevezett közjegyző kétségbeesve iparkodik tanítómester gyanánt helyettest, sőt nem egyszer irnokot keresni, — sem szellemi, sem erkölcsi szempontból nem minősíthető a legkívánatosabb állapotnak.

De téves végül a fentemlitett álláspont azért is, mert az ügyvédi és bírói vizsga eddig sem képesített *minden* jogi pályára.

Az 1929:XXX. t.-c. 66. §-a ugyanis, — hogy csak egyetlen példát mondjak, — annak, aki az egységes ügyvédi és bírói vizsgát letette, elengedi ugyan a *közigazgatási gyakorlatot*; de nem engedi el, sőt *kötelezővé teszi* a gyakorlati közigazgatási *vizsgát*, (=a szakvizsgát, vagyis: az „ars notarialis“-hoz hasonlítva: az „ars publicae administrationis“ elsajátításának, megtanulásának igazolását) akkor, ha a IX. fizetési osztálynál magasabb közigazgatási állást kíván elfoglalni.

Ez annyit jelent, hogy gyakorlati közigazgatási vizsga nélkül senki *nem lehet* miniszteri fogalmazó, rendőrfogalmazó, pénzügyi segédtitkár, tanügyi fogalmazó, postasegédtitkár, vármegyei aljegyző, vagy szolgabíró, ha százszor letette, s akár kitüntetéssel is, az ügyvédi és bírói vizsgát;

de ugyanezen vizsga birtokában *nyomban lehet közjegyző* akkor is, ha a közjegyzői törvényt életében el sem olvasta!

Azt hiszem, nincs gondolkodó ember, aki e helyzet tarthatatlanságát be ne látná, ha a fenti, — egyébként minden tiszteletre méltó, de felette kezdő — állások fontosságát, hivatali és közéleti súlyát a közjegyzői munkának mélységes felelősségével, messze kiható jelentőségével és a közjegyzői álláshoz fűződő szellemi és anyagi értékekkel összehasonlítja.

És úgy érzem: a szakvizsga kötelezővé tételével méltatlanság sem esnék senkivel.

Meg vagyok győződve arról, hogy a helyettesi kar tagjai mindnyájan készséges örömmel vetnék magukat alá e vizsgának, amely számukra, — a megelőző tényleges gyakorlat után, — különösebb megterhelést nem jelentene, de amely viszont, — esetleg képesítési fokozatok létesítése útján, — úgy elhelyezkedési, mint kinevezési szempontból megbízható minősítés lenne s így ambícióikat feltétlenül megnövelné; amellet megvalósítaná az annyira óhajtott minőségi szelekciót is.

A karon kívüliek pedig, kötelező vizsga esetén, kénytelenek lennének a hiányzó gyakorlatot alapos elméleti előkészülettel pótolni, ami sok alaptalan magabizást és csak „politikai érdemek“-re épített törtetést már eleve leszerelne;

míg azok, akik a vizsgát sikerrel kiállották, nemcsak formai minősítést szereznének, de jogot is ahhoz, hogy új pályájukat kritika nélkül, a kar elismerő megbecsülésétől kísértén kezdjék meg s mentesüljenek úgy a közvélemény, mint a saját lelkiismeretük előtt attól a felelősségtől, amely eddig annyi extraneusnak, — s épen a legjobbaknak, — okozott keserű órákat, sőt nem egyszer soha jóvá nem tehető erkölcsi és anyagi veszteségeket is.

A vizsgabizottság összeállítása, színvonalának, pártatlanságának biztosítása, közbenjárásoknak, a vizsga elengedésének intézményes kizárása, — mindez részletkérdés. Maga a vizsga azonban a kar számára, — bátran merem mondani: *élet, vagy nem is egészen lassú pusztulás kérdése*.

* * *

A 4. §-ban foglalt, — egyébként csak helyeselheto — kinevezési korhatár méltánytalan lenne az idősebb helyettesekkel szemben, akik némelyike elmúlt korszakok hibái, sőt bünei következtében nem jutott eddig kinevezéshez s akik e korhatár folytán, — amit nagyon is megközelítettek, — egyszer talán kinevezhetők sem lennének. Ezért feltétlenül szükségesnek tartom olyan rendelkezés felvételét, amely szerint mindenki, aki szolgálatát még a novella életbelépése előtt kezdte meg és 60. életévének betöltéséig bejegyzett helyettesi minőségben legalább 10 évet eltöltött, — korra tekintet nélkül kinevezhető.

* * *

Az 5. §. harmadik bekezdésébe, — különös tekintettel az 1939:IV. t.-c.-re és az esetleg később hozandó törvényes rendelkezésekre, — helyesnek tartanám olyan kiegészítés betoldását, amely szerint bejegyzett helyettesek személyi körülményeiket illetékes kamarájuk előtt igazolják s erről, — a minősítési táblázata mintájára, — a kamara csatol hivatalos tanúsítványt. Ez, különösen egyszerre több kamara részéről hirdetett pályázat esetén a kinevezésre mégis csak elsősorban jogosult helyettesi kar számára lényeges előnyt, — a kamaráknak pedig, megfelelő blanketta használata útján, igen csekély megterhelést jelentene.

* * *

A központi névjegyzékbe való, — egyébként helyesen elképzelt és jóindulatú miniszter kezében nagyjelentőségű — felvétel feltételeit a javaslat sajnálatos lazasággal állapítja meg s ezzel befolyásolások, családi érdekek és közbenjárások érvényesülésének nyit tág teret, ami a kamarákat adott esetben rendkívül kellemetlen helyzetbe hozhatja. Feltétlenül szükséges tehát a minősítés komoly reformja, a minősítésnek a központi névjegyzékbe való felvétel feltételei közé bevonása, a „közjegyzői állásra kiválóan alkalmasság“ pontos körülírása s ezzel kapcsolatosan a közjegyzői intézmény közéletében kifejtett közérdekű munkásság, és az esetleges irodalmi működés ma még hiányzó elismerésének komoly biztosítása.

* * *

A javaslat VI. fejezetében szabályozott fegyelmi eljárást, a maga drákói szigorúságú rendelkezéseivel mindenkinek, aki a kar jól felfogott érdekeit szem előtt tartja, csak helyeselnie lehet. E tekintetben csupán két megjegyzésre szorítkozom.

A javaslat az elsőfokú fegyelmi bíraskodás tekintetében meghagyja a mai helyzetet s ezzel a közjegyzői kart például a színészkamara mögé helyezi, mert megvonja tőle továbbra is az autonóm elsőfokú fegyelmi bíraskodás jogát. Ez a bizalmatlanság egyfelől indokolatlan, — bírói képesítésű tagokból álló kamaráról lévén szó, — másfelől megalázó, de egyben célszerűtlen is, mert a közjegyzői kérdéseket mégis csak a kar tagjai ismerik legjobban s így azok felett, legalább elsőfokban, állást foglalni ők vannak hivatva. Ezt a nyílt sebet tehát a novellának feltétlenül orvosolnia kellene.

A 12. §. 1. pontját pedig kiegészítendőnek tartom azzal, hogy fegyelmi vétséget követ el az a közjegyző is, aki hivatásából folyó köteleességét nem csupán gondatlanságból, hanem a vonatkozó törvényes rendelkezések ismeretének hiánya következtében megszegi. Azt hiszem, sok köztudomású szomorú példa felment attól, hogy ilyen kifejezett rendelkezés szükségességét e helyen bővebben megindokoljam.

A javaslat legfontosabb részét: a VII. fejezetben foglalt hatáskör-kiterjesztést a karnak — ebben az alakjában is — hálával és azzal az erős elhatározással kell fogadnia, hogy az igazságügyi kormányzat bizalmának fokozott minőségű munkával és a közönség hűséges szolgálatával fog megfelelni.

A felmenők és lemenők közötti jogviszonyok ugyanis, — ezt minden objektív szemlélőnek el kell ismernie, — épen úgy megkívánják a szorosabb *formai* szabályozást, mint a házastársak- és jegyeseknek eddig is közokirati kényszer alá eső ügyletei; a ratio tehát, amely azoknál érvényesült, csak következetes maradt, amikor most ezeket is a közhitelesség ellenőrzése alá helyezi.

Ezen a jogi természetű megfontoláson kívül azonban, meggyőződésem szerint, anyagi tekintetben sem éri ügyvéd kartársainkat hátrány s épen nem a közjegyzői karral szemben; sőt, az új rendezés számukra is számos jelentős munkaalkalmat ad vissza.

A most szabályozás alá került jogviszonyok ugyanis eddig túlnyomórészt épen úgy elkerülték az ügyvédi, mint a közjegyzői irodákat; viszont a nagyobb értékű, jövedelem szempontjából már számottevő ilyenmű jogügyletek, — épen úgy, mint az eddig is közjegyzői kényszer alá esők, — a jövőben sem nélkülözhetik majd az ügyvédi tanácsadó- és előkészítő, vagyis legértékesebb s ennek folytán legjobban díjazott munkát.

A közjegyzői kényszer tehát, hitem szerint, csak annyi változást hoz majd, hogy a családi jogviszonyok e nemkevésbé jelentős csoportja is mindenkor kellő formák között, bármikor bizonyítható módon nyer szabályozást, ami valóban gondos ügyvéd számára eddig is gyakran jelentett, ha nem is törvényes, de erkölcsi közjegyzői kényszert; emellett pedig megszünteti a kontárok beavatkozását, a közvetlenül a halál előtt, sőt nem egyszer a halál után készült blanketta-okiratok tömegét, a hirtelen és meglepő „vagyonátruházásokat“ s így módot ad arra, hogy a családi viszonyok egész körének rendezése mindig az erre hivatott jogtudók: az ügyvéd és a

közjegyző közreműködésével történjék. Ez pedig nemcsak a két testvér-farnak, hanem elsősorban a jogbiztonságnak érdeke.

* * *

Egyelőre ennyit éreztem szükségesnek, szerény magánvélemény gyanánt, a javaslattal kapcsolatban elmondani. Ha az illetékes körök úgy találják, hogy szempontjaim között akad megszívlelésre és felhasználásra érdemes, — bizonyosan keresnek majd módot arra, hogy azokat a döntő tényezők előtt megfelelő súllyal és kellő energiával képviseljék.

A kolozsvári kamara újra megalakult.

1918. év karácsony szombatjának ködös, borongós estéjén a nem kis részben cipő nélkül való s vegyesen civil és katonai ruházatba bujtatott „győztes“ román hadsereg némely ókori fegyverek, s még a hadi múzeumból is kiszuperált, bivalyok vontatta ágyúk kíséretében a később Calea Victoriei, a „győzelem útjának“ elnevezett Magyar utcán bevonult Erdélyország kincses fővárosába Kolozsvárra, hogy ott az „örök időkre“ szóló joghatóságot átvegye s az ezeréves magyar kultúrát, a nyugateurópai államok jogrendszerének elvei szerinti berendezett magyar államiságot brutális erőszakkal eltörölvén, ezt a minden röggjében kultúrától itatott ősi magyar földet a Balkánhoz csatolja.

Annak a karácsonynak előestéjén de iure félbeszakadt egyéb magyar hatóságokhoz hasonlóan a kolozsvári kir. közjegyzői kamara működése is. Az azóta eltelt két évtized alatt az oláh impérium úgy berendezkedett Erdélyben, annyi derülátással látott neki az erdélyi magyarság kipusztításához, legalább is románná gyúrásához, mintha az örök igazság törvényei szerint történt volna az, hogy Erdély szent földjét a rövidlátó, minden józan bölcsességet nélkülöző emberek döntése a balkániságot minden vonatkozásban legtökéletesebb formában képviselő népnek ítélte oda.

Az elszánt harcias szólamok: „egy barázdát sem“, „itt többé nem lesz magyar világ“ talán alkalmasak voltak arra, hogy a kis-hitűek reménységét lecsökkentsék. Az erőshitűek azonban egy percig sem kételkedtek abban, hogy Erdély magyar kéz művelte, magyar vér áztatta, magyar bölcsöket ringató, magyar hantokat takaró magyar föld s annak az idők végezetéig is magyarnak kell maradnia.

Azonban az erős hittel reménykedők sem gondolták az 1940. év tavaszán, hogy Bécsben már 1940. augusztus 30-án döntő bírói határozatot hoznak, amely a keleti és erdélyi területek java részét visszaesetolja az anyaországhoz, az ősi magyar joghatóság ezeréves védőpajzsa alá. Nem gondolták, hogy a magyar országgyűlés már az 1940. évi XXVI. törvénycikkének bevezető részében ez az ünnepi kijelentés fog foglaltatni: „A magyar nemzet és a magyar törvényhozás az igazság győzelmébe vetett hitében megerősödve mélyszégyen áhítattal ad hálát Istennek, hogy immár az elszakított keletmagyarországi és erdélyi terület egy része is visszatért a Magyar Szent Korona testébe.“ Nem gondoltuk, hogy már az 1940. év őszén megjelenik a magyar kir. minisztérium 7810/1940. M. E. számú rendelete 14. §-ában a következő rendelkezéssel: „A kolozsvári közjegyzői kamara újra felállítatik.“

Az isteni gondviselés meglepően gyors intézkedéssel jutalmazta meg a hívőket s nyugtatta meg a magyar lelkeket, de különösen azokat, akiknek a sors kegye erdélyi magyar életet szánt. Ime két évtized elmultával, ami az idők végtelenjében vajmi csekély idő, a szenvedések pohara máris betelt, a magyar haza soha még nem fogyatkozott erősségű szeretettel öleli keblére egyik legdrágább gyermekét, a magyar történelem annyi nagyjelentőségű emlékeivel telített bérces Erdélyországot.

A magyar közjegyzői kar pedig bensőséges igaz örömmel veheti tudomásul, hogy a visszatért Erdélyben a *kolozsvári kir. közjegyzői kamara újra megalakult.*

* * *

Az alakuló közgyűlésről szóló tudósításunk előtt az egyik kolozsvári lapnak, a több mint félszázados „Ellenzék“-nek május 16. száma vezető cikkéből, amelyet *Krenner Miklós* a kitűnő erdélyi író és publicista írt s amely a közjegyzői intézmény jelentősége nyilvános elismerésének szak-szerű tanúsítása, közöljük az alábbi részletet:

„A közjegyzői intézmény ősi alakzat és erőteljes magyar jelenség. Nemcsak a gyakorlati élet követelményeit szolgálja ki, hanem bizonyos eszményeket is: biztos őrhelye letéteknek és magántitkoknak. Főleg a jogi eszményt öregbíti, hiszen a legpontosabb alakosságok hű gondozója, már pedig formae dant esse rei. Legtöbbször a közjegyző fogalmazza meg a nagyfontosságú szerződéseket — olykor e nemből híre és tekintélye megszire kifénylik — s ha hivatása magaslatán áll, rajta van ilyenkor, hogy a homály és kétértelműség csapdáit ne rejtsék el a sorokban, a becsületes alkuszok erkölce terjedezék mindjobban. A végrendelet — sok erkölcsi, családi, tárgyi rejtelembe való bepillantás alkalma lehetőségeket fölkinál, hogy az Isten ítélőszékére gondoló felebarátunk valóban igazi, ha pedig tévelygő ember, igaz akaratát fejezze ki. A közelmúltban a közjegyző

gyakran az államigenlő rendszerek „szürke eminenciája“ volt; bár kinevezésében az ősmagyar protekció s pártérdek sokszor szerepet kapott, rendszeresen már kitűnő szakemberekké kövült öreg helyettesek rovására, kinevezése során, legtöbbször kiváló egyénisége révén szinte „hivatalból“ és rejtekezve tanácsal szolgált főispánoknak, pénzvezéreknek, politikusoknak, sőt olykor kodifikátoroknak is. A közjegyzői testület és intézmény rendkívül nagy tekintélyt és becsületet szerzett magának a kiegyezés óta. Ezért is történhetett, hogy a román uralom átvette az intézményt változtatlanul, holott az ókirályság nem ismerte s többször szó esett róla, hogy oda is áltűtetik majd. De bizonyára vesztett fényéből, amint a magyar elem csakhamar — egy-két hirmondót kivéve — kiszorult belőle; talán ezért nem fogadják el mindenütt másolatait az eredetiekkel egyenrangúnak, ami pedig ma, okmányvadászat korában, fontos körülmény. Most ismét magyar, vagy méltó kisebbségi származású közjegyzőink vannak, nagyjából olyan kitűnőségek, akik vagy elvesztették megbízatásukat, vagy pedig a kisebbségi közéletben tevékeny részt vettek, esetleg következetesen vartak a nagy felszabadulásra s így visszatérhet a régi állapot.

Minden reményünk megvan rá, hogy az új közjegyzők a régiak méltó utódai legyenek s biztosítani fogják a régi tekintélyt, a régi hatályt, a régi bizalmat, amelynek föltétele a jogi eszmény, az emberi becsület s a gyakorlati valóságba átültetett igazság törhetetlen szolgálása. Reméljük, hogy a közjegyzők a politikai háttérben magas erkölcsi és nemzeti álláspontra helyezkedve segítik majd az új közéletet, mely itt csak az erdélyi szellemben épülhet. Nagy munka vár itt minden jogászra, így a közjegyzőre is. A jog és igazság, a bölcsélet és élet egymáshoz közelítése, a jogeszményben és politika eszményben való hit — alaposan megrendült hit — restaurálása. Ezekről a gondolatokról telve, melegen üdvözljük a megalakulását diszító vendégeket.“

* * *

Az alakuló közgyűlésen a budapesti kir. közjegyzői kamara részéről résztvettek: *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag, elnök, *Körössy Bertalan* dr. elnökhelyettes, *Barcs Ernő* dr., vitéz *Fekete László* dr., *Krenner Zoltán* dr., *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. választmányi tagok, az utóbbi a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete és a Kir. Közjegyzői Közlöny szerkesztősége megbízásából is, a szegedi kir. közjegyzői kamarát *Baranyi Antal* dr. és *Ikriich Arnold* dr. választmányi tagok, a Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetét pedig *Cholnoky Imre* dr. elnök képviselte. A kamara tagjai közül 38 kir. közjegyző jelent meg. A bíróságokat *Vékáss Lajos* dr. a kolozsvári kir. ítélőtábla elnöke, *Mikó Imre* a kolozsvári kir. törvényszék elnöke, *Jankovich Béla* dr. a kolozsvári kir. járásbíróság elnöke, *Gyarmathy Béla* kolozsvári kir. főügyész, *Szentkerényi Róbert* dr. a kolozsvári kir. ügyészség elnöke és *Gaál Endre* dr. táblai elnöki titkár, a közigazgatási hatóságokat pedig *Inczédy Joksmann Ödön* Kolozsvármegye és Kolozsvár főispánja képviselte.

A közgyűlést az azt egybehívó *Mikó Imre* törvényszéki elnök nyitotta meg. Bejelentette, hogy az igazságügyminiszter elhatározása következtében őt érte az a kitüntető megbízás, hogy a 22 év óta szünetelő kolozsvári kir. közjegyzői kamara új alakuló közgyűlését megnyissa. A

megjelent vendégek és a közgyűlési tagok üdvözlése után felkérte *Kovácsy* Albert dr. marosvásárhelyi kir. közjegyzőt, a volt marosvásárhelyi kamara elnökét, hogy mint korelnök foglalja el az elnöki széket s vezesse tovább az alakuló közgyűlést.

Kovácsy Albert dr. mindenekelőtt köszönetét tolmácsolta Mikó Imre törvényszéki elnöknek a közgyűlése egybehívásáért, majd üdvözlö a megjelenteket. Hálatelt szívvel mond köszönetet az isteni gondviselésnek, hogy neki, aki a kolozsvári kamara megszüntető ülésén is részt vett, jutott osztályrészül az a szerencse, hogy az újjászületésnél is résztvegyen. Indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a kolozsvári kamara megalakulása alkalmából hódoló táviratot intéz Magyarország kormányzójához és Radocsay László dr. igazságügyminiszterhez. A jegyzőkönyv vezetésére *Deák* Gyula dr. kolozsvári, a szavazatszedő küldöttség elnökéül *Kotzó* Jenő dr. nagyvárad, tagjaiul pedig *Pongrácz* Ernő dr. szamosújvári és *Ujhelyi* Sándor dr. szilágyesehi közjegyzőket kérte fel.

Az alakuló közgyűlés érdemleges tárgyaként az elnök és a választmány tagjainak megválasztását ejtették meg. Leadtak személyesen 38, postán 5, összesen tehát 43 szavazatot. A szavazás eredményét *Kotzó* Jenő dr. hirdette ki. Eszerint elnök lett *Ferencz* József dr. kolozsvári, választmányi rendes tagok *Barabás* Béla dr., *Deák* Gyula dr., *Schilling* Dezső dr. kolozsvári és *Schilling* Lajos dr. dési, póttagok *Petry* Gyula dr. nagyvárad, és *Schimics* Béla dr. zsidói kir. közjegyzők.

Kovácsy Albert dr. korelnök meleg szavakkal köszöntötte a kamara új elnökét és választmányának tagjait. Az elnöki széket ezután átadta *Ferencz* József dr. új elnöknek, aki ezt elfoglalva az alábbi beszédet mondta:

„Első szavam hála az Isteni gondviselésnek és országgyarapító Kormányzó urunk bölcs országlásának, mely megengedte érnünk, hogy 22 évi rabság után visszatérhettünk Szent István koronájának uralma alá és a magyar Közjegyzői Kar újlag felvehette működését Keletmagyarország és Erdély vérrel áztatott szent földjén.

Második szavam hála és köszönet a kartársaknak, akiknek megtisztelő bizalma a kolozsvári közjegyzői kamara elnöki tisztségére emelt.

Jól tudom, hogy ez a tisztség a magyar közjegyzői intézmény történelmi multjára és elődeim nemes emlékére való tekintettel nagy elkötelezés, de bizom kartársaim erdélyi szellemében, hogy ezen elhivatásnak közös igyekezettel eleget fognak tenni.

Nem szükséges a jövőt illetőleg programot adni, a magyar közjegyzői intézmény multja, tradíciói, a magyar jogéletben és jogalkotásban a multban betöltött szerepe megadja az irányt, útmutatást és célkitűzést a jövőre és így csak a mult nemes hagyományait kell követnünk és akkor hiszem, hogy a kolozsvári közjegyzői kamara is be fogja tölteni hivatását Nagy-Magyarország kiépítésében és a Szent Istváni gondolat beteljesedésében.

Ha a közjegyzői intézmény célját és rendeltetését vizsgálom, azt főleg a jogbiztonságban találok, mert a társadalmi és gazdasági élet változó viszonyai között a közjegyzői intézmény a konzerváló erő.

Kétségtelen, hogy ma minden téren és így a jogi életben is forradalmi időket élünk.

Régi jogi ideológiák és jogi fogalmak változás alá estek. A liberalizmus, a jogegyenlőség, szabadság, az individualizmus megszűntek a gazdasági és jogi élet alappillérei lenni és a nemzetközösség, a faji, nemzeti öntudat és védelem az, ami az állami és gazdasági élet berendezéseit determinálja.

Ezen világitányzatok és világitánylatok mellett nagyon kell ügyelnünk arra, hogy jogintézményeink speciális magyar szellemét megőrizzük, mert a külföld szolgálai utánzása veszélyeztetné ezer éves magyar alkotmányunkat és jogtörténeti fejlődésünket.

Erdélynek az anyaországgal való egységesítése sok problémát vet fel, első sorban Erdély jogrendszerének egységesítése az anyaország jogrendszerével.

Amint mindnyájunk előtt ismeretes az egységesítés folyamatban van. Naponként jelennek meg az egységesítés keresztülvitele érdekében a rendeletek, de még sok probléma vár megoldásra különösen az öröklési jog terén.

A szerzett és öröklött vagyon, az özvegyi jog, a hitbér, a hitbizomány, a hitbizományi öröklés kérdése különös figyelemmel még a székelység speciális rendelkezéseire, mind olyan kérdések, melyek még megoldandók és amely munkából a kolozsvári közjegyzői kamarának is ki kell vennie a részét.

De nem folytatom tovább, hanem kedves kötelességnek teszek eleget, amikor hálással megköszönöm a méltóságos táblai Elnök, a méltóságos Főispán úr, a kir. törvényszéki Elnök, és a budapesti közjegyzői kamara méltóságos Elnökének és küldöttjeinek, hogy a mai történelmi fontossággal bíró alakuló gyűlésünk fényét megjelenésükkel emelték és végül is azzal a kéréssel fordulok kartársaimhoz, hogy közjegyzői működésüket azzal az erdélyi szellemmel és abban az erdélyi szellemben fejtsék ki, amely a Romániában élt magyar kisebbséget meg- és fenntartotta a magyar nemzeti érzésben, amíg eljött a magyar igazság diadala, a magyar feltámadás.

Isten áldását kérem a kamara jövő működésére!“

Az új elnök bemutatkozó beszédét a közgyűlés lelkes tapsal és éljenzéssel fogadta, aminthogy minden jogos reménysége megis van az új kolozsvári kamarának arra, hogy az új elnök, aki kitűnő jogász — mint ilyet az elsők között avatták sub auspiciis regis a kolozsvári egyetemen a jogtudományok tudorává — méltán közmegebecsülésben állott ügyvéd s Kolozsvár magyar társadalmának egyik igen rokonszenves, előkelő tagja volt, a kamarát a régi tradíciók szellemében s a közjegyzői intézményben rejlő értékes erők gazdaságos kihasználása s az intézmény kívánatos fejlesztése jegyében fogja vezetni. Ezt várhatja a kamara a választmány tagjaitól is, akik közül 3-an az intézmény régi munkásai s mint ilyenek ismerik azokat a fontos irányelveket, amelyeket a közjegyzői működésnél szem előtt kell tartani: a másik 3 új választmányi tag pedig az erdélyi magyar ügyvédségnek kiváló képzettségű tagja, akik erős jogászai tudásukat új pályájuk elméleti és gyakorlati megismerése után a magyar jogszolgáltatás érdekében bizonyára megfelelően fogják hasznosítani.

Az elnök beszéde után *Vékáss* Lajos dr. táblai elnök szólalt fel s a vezetése alatt álló tábla és a bíróságok nevében örömmel üdvözölte a meg-

alakult kamarát, az új elnököt és a választmányt. Ez a kamara — úgy mond — az erdélyi magyar élet újabb erőforrását, újabb erőgyarapodását, a szellemi élet erősödését és gyarapodását jelenti. A kolozsvári kamara bizonyára meg fogja találni a módját annak, hogy a bíróságokkal való baráti együttműködés feltételeit és módozatait biztosítsa. A jogszolgáltatás e két fontos tényezőjét működésükben azonos elvek, a tárgyilagosság és az igazságérzet vezetik s így könnyen megtalálhatják egymást. A közjegyző hivatása azonban nemcsak szigorúan jogszolgáltatási; vezető munkásságot kell előkelő állásánál fogva vállalnia és betöltenie egyházi, szociális, társadalmi és közjótékonyági téren is. Különös melegséggel köszönti a budapesti vendégeket, majd ismételtén is nagyrabecsüléssel emlékezik meg a kamara új elnökéről, akinek alapos jogi képzettsége, kimagasló gyakorlati tudása, a hozzá fűzött reménysegeket bizonyára be fogja váltani.

Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti kamara elnöke a következő beszédben köszöntötte az új kamarát:

„Mi, akik a törvényszéki Elnök úr szíves hívására a magyar közjegyzői kamarák részéről itt megjelentünk s akiket itt meghitt baráti hang és meleg baráti szív fogadott, — mindannyian s én mint a budapesti királyi közjegyzői kamara elnöke, kamarám tagjainak nevében különösen elfogódott lélekkel jelentem ki, hogy igen nagy örömmel jöttünk a megújódott és újra magyar kolozsvári közjegyzői kamara megalakulására.

A meghívott nem erdélyiek között többen vagyunk, akik békében rövidebb-hosszabb időt töltöttünk már Kolozsvárt, kiknek számára ez a mai látogatásunk a hosszú évek alatt keserves vágyakozással várt régi testvérarcok és testvérelkek boldog viszontlátását jelenti. — A régi magyar testvéreket akartuk és akarjuk újra vissza, akikkel akkor, fiatal korunkban is egy ütemben, tiszta harmóniában dobbant össze akkor még fiatal férfi szívünk, kikben minden nemes, igaz, tiszta hangra, velünk egyforma tökéletes rezonancia csendült, — kik egyformán gondolkodtunk, egyenlően alkottuk lelkünkben, agyunkban, a szívünkben a jogról, az igazról, a legszentebb eszményekről alakult fogalmakat, akikkel egyszerre szorult össze a szívünk és az öklünk, hogyha egységes magyar hazánkat, családjunkat, avagy becsületünket valami, vagy valaki bántóan érintette.

Ezeket a régi magyar testvéreket akarjuk mi örömkönnyek között, meleg szívvel újra magunkhoz ölelni, kikkel azonos fogalmunk alakult a jogról, az erkölcsről és az igazságról.

A magyar nemzetet vezérlő és fenntartó e három nagy eszméről alkotott fogalma a magyarságnak a megpróbáltatás évei alatt nem változott meg, legfeljebb azokba vetett hitünk és bizalmunk lett erősebb, kétségnélkülőbb, és én, a kolozsvári királyi közjegyzői kamara mai újrábredése alkalmával igaz hittel azt kívánom, hogy legyen ez a kamara mindig és mindenben bátor védője a magyarság jogrendjének és makulátlan, megdönthetetlen tartó oszlopa a tiszta keresztény erkölcsön alapuló örök igazságnak és megőrzője az örök nagy emberi gondolatnak.“

Körössy Bertalan dr. a budapesti kamara elnökhelyettese, mint a régi kolozsvári kamara kebelében működött helyettes, majd közjegyző s mint a kamara volt titkára a régi hagyományok és a tisztességes múlt szellemében való működést ajánlja a kamara elnökének, választmányának és tagjainak figyelmébe. Elismerő hálával emlékezik meg a kamara volt nagynevű

elnökeiről Schilling Rudolfról, Dorgó Albertről és Gidófalvy Istvánról. Indítványára a közgyűlés e volt kiváló elnökök emlékéért a jegyzőkönyvben rendelte megörökíteni.

A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete nevében *Cholmoky* Imre dr. kartársi együttérzéssel és meleg szeretettel üdvözölte a kolozsvári kamarát, majd a szegedi, pécsi kamarák üdvözlő irtatait olvasták fel.

Az ünnepi hangulatban és ünnepi külsőségek között lefolyt alakuló közgyűlést *Ferencz* József dr. elnök zárószavai rekesztették be.

A közgyűlést megelőző napon és a közgyűlést közvetlenül megelőzően s azt követően a kamara tagjai értekezletet tartottak, amelyen vitéz *Fekete* László dr. budapesti kir. közjegyző a közjegyzői ügyvitel, az örökösödési eljárás, az illetékjogi szabályok és a közjegyzői díjrendeletek fontosabb intézkedéseit szakszerű előadás keretében ismertette s adott az értekezlet tagjaitól felvetett kérdésekre kimerítő felvilágosításokat. A közgyűlést megelőző este társasvacsera, azt követően pedig társasbédre gyűltek össze az új kamara tagjai és a vendégek. A társas ebéden, amelyen részt vettek többek között *Vékáss* Lajos dr. táblai elnök, *Mikó* Imre törvényszéki elnök és *Gaál* Endre táblai elnöki titkár; *Ferencz* József dr. a kolozsvári és *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti kamara elnöke és *Kotzó* Jenő dr. nagyvárad kir. közjegyző mondtak felköszöntőt.

Közlemények.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Szilágyi* László dr. máramaroszigeti ügyvédet az ugyanoda újonnan szervezett állásra, *Papolczy* László dr. színérváraljai ügyvédet Szinérváraljára, *Biró* József dr. dési ügyvédet a szintén újonnan rendszeresített hidalmási állásra kir. közjegyzőkké nevezte ki. Ekként a visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi részeken szervezett összesen 62 állásra vonatkozólag a kinevezések mind megtörténtek.

Új felsőházi tag. A kormányzó a miniszterelnöknek a minisztérium nevében tett előterjesztésére dr. vitéz *Somogyi* Béla budapesti kir. közjegyzőt az országgyűlés felsőházáról szóló 1926. évi XXII., t. c. 23. §-a alapján a felsőház élethossziglani tagjává nevezte ki.

Halálozás. A magyar közjegyzői karnak és a közjegyzői intézménynek egy tevékeny és értékes munkása távozott el hosszú eredményes közjegyzői és közjegyző közérdekű munkásság után az élők sorából. *Szécsi* Ferenc dr. pestszenterzsébeti kir. közjegyző május hó 17. napján elhalálozott. A helyettesi karból 1904. évben nevezték ki Hatvanba kir. közjegyzővé. 1916. évben az akkori Erzsébetfalvára (jelenleg Pestszenterzsébet) helyezték át s azóta most bekövetkezett haláláig ott működött. Szorosan vett közjegyzői működésén kívül a közjegyzői intézmény fejlesztése tekintetében különösen a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete keretében fejtett ki igen figyelemreméltó és értékes munkásságot, mint az egy-

letnek előbb főtitkára s azután hosszú éveken át annak elnökhelyettese. A szakirodalomban s így ennek a közlönynek hasábjain is értékes dolgozatokkal kapcsolatosan találkozhattunk nevével. 1910-ben külön füzetben jelent meg „Dolgozatok a közjegyzőség köréből“ és 1911-ben pedig ugyancsak külön füzetben „Önálló kir. közjegyzőség, vagy ügyvédközjegyzőség“ című tanulmánya, amelynek időszerűségét az adta meg, hogy a kérdés az 1911. évben tartott országos jogászgyűlés napirendjén is szerepelt, amely tudvalevően Charmant Oszkár indítványára az ügyvéd közjegyzőség tervével határozottan szembehelyezkedett. Szécsi Ferenc dr. szépirodalmi téren is szorgalmas és érdemes munkásságot fejtett ki s ennek méltánylásaként a Petőfi Társaság rendes tagjai sorába választotta. Egyik alapítója volt a Vigszínháznak. Sokoldalú érdemei a magyar kir. kormányfőtanácsosi cím adományozásával legfelsőbb helyen is elismerésre találtak. A budapesti kir. közjegyzői kamara május hó 21. napján a gyászeset alkalmából rendkívüli ülést tartott, amelyen *Lázár* Ferenc dr. elnök, felsőházi tag meleg szavakkal méltatta Szécsi Ferencnek a magyar közjegyzőség érdekében kifejtett komoly értékű munkásságát. A választmány elhatározta, hogy Szécsi Ferenc érdemeit az ülés jegyzőkönyvében örökíti meg s hogy az elhalálozásról külön gyászjelentést ad ki. A kamara különben Szécsi Ferenc dr. irodája részére az állás betöltéséig való hatállyal helyettesül *Hirkó* Boldizsár dr.-t rendelte ki. A kamarai gyászjelentés szövege a következő: „A Budapesti Királyi Közjegyzői Kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a közjegyzői karnak egyik legrégibb, nagyműveltségű és jeles jogászi felkészültségű tagja, a közjegyzői intézmény érdekeinek régi kipróbált harcosa dr. Szécsi Ferenc m. kir. kormányfőtanácsos, pestszenterzsébeti kir. közjegyző, a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének elnökhelyettese, 1941. évi május hó 17. napján hirtelen elhunyt. — Folyó hó 20. napján, kedden temették el a közjegyzői kar nagy részvéte mellett. — Szeretettel őrizzük meg nobilis emléket!“

A nyugdíjintézet ülése. A Királyi Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének intézőbizottsága május 9. napján *Cholnoky* Imre dr. elnök vezetése alatt ülést tartott, amelyen részt vettek *Bathó* Kálmán dr., *Krenner* Zoltán dr., *Szemerjay-Petrán* Tibor dr., *Tárczay* Rezső dr. kir. közjegyzők, *Magyary-Kossa* Zoltán dr. kir. közjegyzőhelyettes az intézőbizottság újonnan megválasztott rendes illetve póttagjai. Az ülésen mindezekelőtt *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. személyében megválasztották a nyugdíjintézet elnökhelyettesét s ezt követően folyó ügyeket tárgyaltak.

A budapesti kamara társas vacsorái. A budapesti kir. közjegyzői kamara havi társas vacsoráit a rendes időben, vagyis minden hó második keddjén június, július, augusztus és szeptember havában a Szent Gellért szálló terras éttermében s október havától kezdve pedig ismét az Országos Kaszinó földszinti nagytermében fogja megtartani.

Közjegyzőhelyettesek, jelöltek és az irodai személyzet újabb fizetési pótléka. A 9150/1940. M. E. számú rendelet a közjegyzőhelyettesek, jelöltek s egyéb irodai alkalmazottak részére az 1940. november 1. után teljesített szolgálattól kezdődően tudvalevően 7% fizetési pótlékot állapított meg. A Budapesti Közlöny 1941. május 15-ki 110. számában megjelent 3620/1941. M. E. számú rendelet az 1941. május 1 után teljesített

szolgálattól kezdődően a 6.000 pengőt meg nem haladó fizetéssel bíró helyettesek, jelöltek és alkalmazottak részére további 8 s így összesen most már 15% pótlékot állapított meg. A megfelelő fizetés pótlék tehát 1941. május 1-től kezdve esedékes fizetés után folyósítandó s a Mabinál esetleg az O. T. I.-nál, nemkülönben az alkalmazottak kereseti adójára illetékes adóügyi hatóságnál a pótlékra is kiterjedően eszközlendők a bejelentések. A kir. közjegyzők tehát a fenti időponttól esedékes fizetés után a megfelelő pótlékot nemcsak folyósítani, de a kapcsolatos bejelentéseket megtenni a saját érdekükben is kötelesek.

Közjegyzői hatáskör és díj magánmegbízási munkálatoknál. E közlöny mult számában közöltük a kir. Kúria 338/1940. számú ítéletét, amely a helyes irányban kifejlődött gyakorlatnak megfelelően perenkívüli illetve hagyatéki ügyekben a közjegyző képviseleti jogkörét elismeri, a díjazás tekintetében azonban a vonatkozó jogszabályok kifejezett rendelkezéseivel, de mindenesetre azok szellemével össze nem egyeztethető álláspontra helyezkedik. Ezúttal egy újabb kúriai határozatot közölhetünk, amely ezt a jogkört nemcsak, hogy el nem ismeri, hanem azt a lehetetlen, minden alap nélkül való, a közjegyzői hivatás és intézmény fogalmával ellentétes megállapítást eszközli, hogy a *jogi tanácsadás nem közjegyzői munka*. Az ilyen jogszabályellenes s a közjegyzői speciális jogszolgáltatási hivatás alapjával szöges ellentétben álló megállapodás ellen a karnak elemi kötelessége a leghangsúlyozottabb formában állást foglalni.

A közjegyzői nézőpontból sajnálatos nevezetességre méltán igényt tartó kúriai ítélet száma 5342/1940. VI., s hozta a Kúria Kerekess tanácsa 1941. *április 1-én*, egy közjegyző részéről magánmunkálatok díja iránt indított perben a felebbezési bíróság elutasító határozata ellen beadott felülvizsgálati kérelem következtében, helybenhagyván az elutasító határozatot a következő, minden jogász figyelmére méltó indokolással:

„A felebbezési bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes a követelés alapjául vett eljárásaiban nem közjegyzői hatáskörbe utalt tevékenységet fejtett ki és így közjegyzői díjat ezért nem követelhet az alperestől. — A m. kir. Kúria a Te. 42. §-a alapján utal a felebbezési bíróság indokaira, mégis: 1. azzal a helyesbítéssel, hogy az 1874:XXXV. t.-c. 201. §-a (amely szerint a közjegyző oly megkezdett ügyletért, melynek befejezése nem az ő hibája miatt maradt el, a rendes díjnak felét követelheti) csak az olyan esetekre vonatkozik, amelyekben a kir. közjegyző magát az ügyletet kezdette meg, pusztán a megelőző esetleges útbaigazításokért, véleménynyilvánításért azonban a díj fele sem jár, ami azonban nem zárja ki egyéb illetményei (1880:LI. t.-c. 1. §. c) pontja szerint távozási díj, vitelbér és napidíj) iránt való igényét, amikor ezek a kir. közjegyzőnek a díjon felül a törvény értelmében még járnak; és 2. azzal a kiegészítéssel, hogy az 1881:LI. t.-c. 1. §-a f) pontja, (amely megemlíti a közjegyzőt megillető díjak közt az 1874:XXXV. t.-c. 55. §-a nyomán magánmegbízásból teljesített eljárások díját is) nem változtatta meg az 1874:XXXV. t.-c. 55. §-át olyan irányban, hogy a közjegyző a hatóságokhoz való beadvány beadására őt illető jogán fölül a hatóságoknál a feleknek képviselétére is kiterjesztett új jogkört nyer, tehát az 1880:LI. t.-c. 1. §. f) pontjában jelzett eljárásokra is csak az 1874. XXXV. t.-c. 55. §-ában említett bead-

vány intézéseket kell érteni, tekintve, hogy az 1880:LI. t.-c. csak a közjegyzői díjakat és nem pedig egyben a közjegyző hatáskörét is szabályozta. Minthogy a felperes tevékenysége egyáltalában nem közjegyzői munka, nem foghat helyt ezúttal még a fél díjazás és egyéb közjegyzői illetmények megítélése sem. Az alperes általi állítólagos jogelismerésnek ezúttal jogalapító hatálya azért nincs, mert az 1874:XXXV. t.-c. 205. §-a értelmében az érvénytelen és használhatatlan kiadványokért díj nem jár és a fél már megfizetett díjat is visszakövetelheti, amely szabály értelemszerűen(?) vonatkozik arra az esetre is, ha a közjegyző hatáskörébe nem tartozó és a közjegyzői törvény értelmében egyáltalában nem díjazható eljárásért követel díjazást.

A Kúria felette sajnálatos állásfoglalásával kapcsolatosan közreadjuk az alábbi kritikai észrevételeket:

Amikor a kritika jogával élve, — amit, szerencsére, eddig még meghagyott nekünk a Kúria, — a fenti ítéletet bonckés alá vesszük: meg kell állapítanunk, hogy alaki- és anyagi jog szempontjából egyaránt ritkítja párját a magyar judikaturában.

Alaki tekintetben azért, mert az 1874:XXXV. t.-c. díjszabási részét, és az 1881:LI. t.-c.-t egészben — az 1918:XII. t.-c. 1. §-ában kapott törvényes felhatalmazás alapján kiadott 60.600/1926. I. M. rendelet, majd a későbbi idevonatkozó rendeletek egyszerűen hatályon kívül helyezték, oly módon, hogy az első helyen említett törvények vonatkozó részeit új, minden részletre kiterjedő, újszerű rendszerbe foglalt díjszabással helyettesítették. Ennek folytán a m. kir. Kúria akkor, mikor a díjrendeletek §§-ai helyett a régi törvényszakaszokra hivatkozik: olyan törvényhelyeket hív fel, amelyek ma már gyakorlatilag *hatályban nincsenek*.

Anyagi jog tekintetében a tévedés még súlyosabb.

Mert ha igaza van is a Kúriának abban, hogy a közjegyzőnek *képviselési* joga nincsen; de nem ismeri, sőt félreismeri a közjegyzői hivatást, amikor kimondja, hogy a közjegyzőnek jogi tanácsért díj nem jár, csak akkor, ha az ügyletet megkezdette.

Az ügylet ugyanis, — s ezt minden jogász, aki szabad pályán csak egy hétig is működött, tudja, — nem azzal kezdődik, hogy a közjegyző tollat ragad és ír. Hanem azzal, hogy a fél a maga laikus nyelvén elmondja: mit szeretne és hogyan szeretné. A közjegyző erre a kérdést a féllel részletesen letárgyalja; őt, törvényszabta kötelességéhez is hiven, az ügylet céljáról és következményeiről felvilágosítja, szóval legelőször is *jogi tanácsot* ad; és csak ezután kezd, — ha kezdhet — az írásbeli munkához.

A jogi vélemény, a jogi tanácsadás tehát minden ügylet első és legfontosabb eleme. És ha a rosszhiszemű fél, — amint nem egyszer megesik, — néha több órás tanácskozás után elmegy egy zúgírásához, vagy elkészíti az okiratot otthon: a közjegyző csak „vitelbért és távozási díjat” számíthat, amelyek felszámítása a Kúria szerint ily esetben is meg van engedve?

Ettől eltekintve is: a közjegyzői hivatás lényege, legszebb része a békítés, a kiegyenlítés. Az általunk álmodott jövőben, — amit egyes egészen kiváló közjegyzők már meg is valósítottak, — közjegyző a feléje forduló bizalom alapján a felek számára arbiter lesz, akihez elviszik a jogvitát s aki azt eldönti, — szóval, vagy okirattal, ez nem lényeges. De,

hogy *ezért* a munkáért díjat ne számíthasson, — azt sem elképzelni, sem megindokolni nem lehet.

Végül még valamit. Az 1874:XXXV. t.-c. 55. §-a a közjegyzőt beadványok készítésére jogosítja fel. A képviselőlet joga ennél *több*; a tanácsadás joga nyilván *kevesebb*. Ha a többre, — készséggel elismerjük, — nem is; de a kevesebbre talán mégis csak fel vagyunk jogosítva?

Sajnáljuk, hogy a fenti ítélet megszületett; de igazunk tudatában kérjük és várjuk a hiba beismerését s — ha csak post festa is — annak mielőbbi helyesbítését. *Pulay József dr.*

A budapesti kamara egyetemi pályadíja. Megemlékeztünk arról, hogy a budapesti kir. közjegyzői kamara a Pázmány Péter tudományegyetemen az 1940/1941. tanévben „A végintézkedések alakszerűségeire vonatkozó kúriai gyakorlat kritikai elemzése” címen 200 pengős pályadíjat tűzött ki. A beérkezett pályaművek felett a bírálatot az egyetem két magánjogi tanára Kolosváry Bálint dr. és Szladits Károly dr. készítette el s e bírálathoz alapján ítélték oda a pályadíjat. A kamara elhatározta, hogy a pályadíjat 1941/1942. tanévre is megújítja.

Óvás elengedése a visszafoglalt délvidéki területeken. A m. kir. minisztérium 3420/1941. M. E. számú rendeletével a visszafoglalt délvidéki területeken az 1941. április 11. napján vagy azután lejárt váltókra vonatkozólag a visszkereseti jog fenntartása végett a váltók bemutatását és az óvás felvételét további rendelkezésig elengedte. Eddig a bizonytalan időpontig az óvás elengedésére vonatkozólag a 2820/1941. M. E. számú rendelet most már az egész magyar joghatóság alatt álló területen hatályban van.

Magyar-német jogsegély egyezmény. A magyar királyi igazságügy-miniszter 33.000/1941. I. M. számú rendeletével a magyar királyság és a német birodalom között Berlinben 1940. november 6. napján kelt egyezmény hatálybalépésének napjaként 1941. május 21. napját állapította meg. Az egyezmény 1. cikke szerint szerződő felek hatóságai egymással közvetlenül érintkezhetnek olyan esetben, amikor a hágai egyezmény jogsegély forgalmat polgári és kereskedelmi ügyekben, peres és perenkívüli ügyiratok közlése, valamint megkeresések elintézése tekintetében szabályozza. A 2. cikk szerint kézbesítési kérelmek s egyéb jogsegély iránti megkeresések közvetlen továbbítására német részről az összes bírói hatóságok, magyar részről pedig a bírói hatóságokon kívül a gyámhatóságok, valamint, amennyiben bírói megbízás következtében járnak el, így tehát hagyatéki ügyekben is, a kir. közjegyzők is illetékesek. A közvetlen érintkezésben a hatóságok irataikat a megkereső fél nyelvén szerkesztik. A 4. cikk szerint mindkét fél jogosult a másik szerződő fél területén, amennyiben kényszerrel alkalmaznia nem kell, kézbesítéseket eszközölni. Az 5. cikk szerint a szerződő felek állampolgárai semmiféle biztosíték nyújtására nem kötelezhetők. A 6. cikk szerint kölcsönösen a másik szerződő fél polgárai szegényjog engedélyezését és pártfogó ügyvédek kirendelését kérhetik. Eszerint az egyezmény szerint a magyar kir. közjegyzők hagyatéki ügyekben megkereséseket a német bíróságokhoz közvetlenül intézhetnek s idézések kézbesítése iránt a német bíróságokat közvetlenül megkereshetik. A német bíróságok jegyzékét különben a rendelet melléklete tartalmazza.

A Társadalomtudomány új száma vezető helyen méltatja a Társulat tragikusan elhunyt tiszteleti tagjának, gróf Teleki Pálnak tudományos és közéleti érdemeit s emberi nagyságát. *Hegedűs József* Aristoteles ma is időszerű jogbölcseleti tanításait elemézi, *Zehery Lajos* kir. kúriai bíró a társadalom egészségének büntetőjogi védelméről közöl nagyobb tanulmányt. — Trócsányi Dezső és Szombatfalvy György figyelő cikkei mellett Hamvas Béla, kislégi Nagy Dénes, vitéz Szőnyi Sándor könyvbírálatai mutatják be a hazai és külföldi szociológiai irodalom legújabb termékeit. Az évenként 640 lapon megjelenő színvonalas folyóiratot a Társulat tagjai 6 pengős tagsági díj ellenében kapják. Mutatványszámot a tagság iránt komolyan érdeklődőknek készséggel küld a kiadóhivatal, Budapest, IX., Angyalutca 9. III. 2.

„**Az Országos Magyar Sajtókamara**, hogy a háborús viszonyok folytán a lapkiadásra háruló rendkívüli nehézségeket némileg enyhítse, kénytelen volt egyes megtakarítási rendelkezéseket életbe léptetni, amelyek minden lapkiadóra nézve egyaránt kötelezőek. Ezek szerint a budapesti és vidéki sajtónak egyaránt megtiltotta tiszteletpéldányok adását, valamint eltiltotta a lapkiadókat bármilyen ajándékozás, pályázat és rejtvénymegfejtési jutalom, kedvezmény nyújtásától. Ezen tilalom kiterjed minden előfizetésgyűjtéssel foglalkozó vállalkozásra is. Tudva, hogy az általános anyagdrágulás, a hiányzó vasútszállítás helyett beállott autó, sinautó és repülőgépszállítás hatalmas túlkiadásai alig elviselhető terheket rónak a lapkiadásra, az olvasóközönség bizonyára megértéssel fogadja az Országos Magyar Sajtókamara kényszerű intézkedéseit. *Országos Magyar Sajtókamara.*“

Közjegyzőhelyettesül ajánlkozom kilenc évi helyettesi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, német nyelvjogosítvánnyal rendelkezem. Horváth Jenő dr. Szentendre, Kossuth Lajos-u. 12.

Állandó alkalmazásra lehetőleg nőtlen, gyakorlott *kir. közjegyzőhelyettes* keresek. Samassa János dr. kir. közjegyző, Zalaegerszeg.

Telekkönyvi ügyekben jártas szép írású írnok, vagy jelölt, esetleg helyettes alkalmazást nyer: Dr. Csányi László szekszárdi kir. közjegyzőnél.

Lehetőleg közjegyzői irodai gyakorlattal keresek *gépirót*, vagy *gépirónőt*. Matheovics Ferenc dr. kir. közjegyző, Budapest, VI., Lehel-utca 33.

Allást keresek kir. közjegyzői irodába — inkább vidéken s különösen a délvidéken — 18 évi gyakorlattal, jó bizonyítvánnyal, telekkönyvi ismerettel és teljes képzettséggel. Perfekt magyar gépiró vagyok. Címem: Fazekas Sándorné, Kúnszentmiklós, Kossuth Lajos-u. 10.

Gyakorlott gyors és gépirónő közjegyzői irodában — esetleg vidéken is — állást keres. Iványi Józsefné Kálmán Aranka, Budapest, VIII., Nagyfuvaros-utca 23. III. 27.

Kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete végzi. Cím: Östör András dr. kir. közjegyzőhelyettes, titkár, Budapest, V., Berliini-tér 4.

Kihirdetett törvények:

az 1941. évi III. t.-c. a Budapesten 1940. évi május hó 27. napján kelt magyar-német hitelesítési egyezmény becikkelyezéséről,
az 1941. évi IV. t.-c. az építőtakaréküzlet szabályozásáról,
az 1941. évi V. t.-c. nemzetiségi érzület büntetőjogi védelméről.

Rendeletek:

2290/1941. M. E. sz. Hajdúhadház és Téglás községek törvénykezési átesetelése. Budapesti Közlöny, 1941. 77.

2590/1941. M. E. sz. A visszaesatolt felvidéki területeken fekvő ingatlanok elidegenítésére vagy megterhelésére vonatkozó egyes jogügyletek megtámadási határidejének meghosszabbítása. Bp. K. 79.

2780/1941. M. E. sz. A román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészekre vonatkozó 1440/1941. M. E. számú rendelet földbirtokpolitikai vonatkozású rendelkezéseinek módosítása és kiegészítése. Bp. K. 84.

2820/1941. M. E. sz. A váltók fizetés végetti bemutatásának és az óvás felvételének átmeneti elengedése. Bp. K. 85.

2580/1941. M. E. sz. A katonai közigazgatás szerveihez, valamint a katonai közigazgatás alá tartozó polgári közigazgatási, igazságügyi és üzemi szervekhez polgári személyek kirendelése. Bp. K. 86.

116.217/1941. B. M. A visszaesatolt keleti és erdélyi országrészekben fekvő nagyközségekben községi ingatlan vagyonátruházási illeték szedése. Bp. K. 88.

25.098/1941. I. M. sz. Hidalmáson kir. közjegyzői állás rendszeresítése. Bp. K. 93.

25.816/1941. I. M. sz. Máramaroszigeten második kir. közjegyzői állás rendszeresítése. Bp. K. 93.

3190/1941. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszaesatolt keleti és erdélyi országrészekben az 1921. évi július hó 26. napja előtt kötött házasságok. Bp. K. 97.

96.260/1941. P. M. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és forgalmi adók megállapítása szempontjából pengő értékre való átszámítása. Bp. K. 97.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

46. A *köteles rész* alapjánál a hagyatékban maradt vagyonon felül csak az az ingyenes juttatás vehető számításba, melyet az örökhagyó a vagyona állagából adott, vagyis, amivel a már meglévő vagyont apasz-

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, a „Magyar Jogi Szemle“ és a „Gazdasági Jog“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

totta, ellenben a jövedelemből történt juttatás ily irányú kikötés hiányában köteles rész alapjául nem szolgál. (K. P. I. 5391/1940.).

47. *Társulajdonosok*, a közös ház kezelésével többeket is megbízhatnak, ez azonban csak valamennyi tulajdonos beleegyezésével és a megbízottak jogkörének szabatos meghatározásával történhetik, az érdekelték megállapodása nélkül a vagyonkezelésnek ezt a módját bírói ítélettel megállapítani nem lehet. (K. P. I. 3023/1940.).

48. *Kétoldali szerződéstől* még ha abban a viszonyos teljesítések ideje meg is van határozva, az egyik szerződő fél a másik félnek csak a szerződés lényegét érintő oly mulasztása miatt állhat el, amely a megkötött jogügylet által elérni kívánó célt veszélyezteti. (K. P. V. 3129/1940.).

49. *Válóhitelebiztosítéki okirat alapján szerzett jelzálogjognak* biztosítéki jelzálogjogi természetén nem változtat, hogy a jelzálog jog vételár címén kebeleztetett be. (K. P. V. 3070/1940.).

50. Ha a felek az *ingatlan vételár fizetésének* módozata és idejére nézve a szerződésben határozottan meg nem állapodnak, ez a szerződést érvénytelenné nem teszi. Az idevonatkozó megegyezés ugyanis az okiraton kívül egyéb bizonyítékokkal is igazolható. (K. P. V. 3811/1940.).

51. A *hitbér* a hármaskönyv I. rész 93. címére visszanyuló jogszokás értelmében *ingyenes juttatás ugyan*, de határozott tárgyi ismérveinél fogva — hogy a törvény szerint házassági hűségért jár, vagy a férj irásban kötelezi — *egészen más intézmény, mint az élők között létesült más ingyenes juttatás* s ezek között az ajándékozás. E jogi elhatárolásban a magánjog anyagának gyakorlati alkalmazása kérdésében kellő gondosság esetén tévedni nem lehet. Az írott hitbér a kötelesrészre jogosítottak igénye szempontjából ingyenes juttatás s ezért bírói döntésekben is találkozunk olyan kifejezési formákkal, hogy e részben a hitbér ajándékozás. Azonban éppen az ilyen kifejezési formák használata esetében szükséges kutatni és vizsgálni a felek ügyletkötő szándékát és akaratát. A szerződésnek gyakorlati rendelkezései erősebb bizonyítékai a szerződő felek akaratának, mint a hitbér szó használata. Ha ezek a rendelkezések a hitbér lényegével ellentétesek, hitberről akkor sem lehet szó, ha a felek az okiratban ezt a kifejezést használták. (K. P. III. 5003/1940.).

Szerkesztői üzenetek.

Menekült erdélyi kir. közjegyző. Az erdélyi kir. közjegyzői kinevezések tárgyában kelt aláírás nélkül beküldött közleménnyel elvi álláspontunknál fogva érdemben nem foglalkozhatunk. Ezt csak akkor tehetjük meg, ha nevét velünk közli.